

เรื่องย่อ

“โลกนี้กว้างใหญ่เท่าใดเป็นเรื่องยากที่จะตอบ ต่อให้เรียนหนังสือจนรู้ความแล้วว่าโลกเรามีกี่ชาติ กี่ทวีป กี่เขตแดนสยามสิ้นสุดที่ใด อาณานิคมกว้างถึงไหน ระพีก็เดาไม่ได้อยู่ดี เพราะโลกทั้งใบของระพีมีความกว้างแก่สุด ขอบรั้วบ้านดิเรกโยธิน” คือประโยคเปิดในบทแรกของนวนิยายเรื่องจวระพีอัสตง โดยนักเขียนไทย Jacaranda K.

จวระพีอัสตงเป็นนวนิยายพีเรียดไทยที่พาเราย้อนกลับไปในช่วงก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง เปิดตัวบรรยายการถกเถียงเรื่องปาลิเมนต์ จนถึงสงครามโลกครั้งที่ 2 ในช่วงที่โลกสมัยใหม่ระอุไปด้วยไฟสงคราม

จวระพีอัสตงว่าด้วยเรื่องราวของ ‘ระพี’ เด็กชายที่เติบโตมาในบ้านดิเรกโยธินท่ามกลางการโดนกดทับทางลำดับศักดิ์ แม้เติบโตในบ้านหลังใหญ่อย่างฝรั่ง มีปาร์ตีใช้คอยจัดสำหรับ แต่สิ่งเหล่านั้นกลับไร้ความหมายในสายตาของระพี เมื่อถูกสายตาของคนในบ้านมองมาอย่างดูแคลน เนื่องจากระพีไม่ได้มีลำดับชั้นเทียบเท่าคนอื่นในบ้าน แต่สายตาเหล่านั้นกลับไม่ได้ชวนให้ระพีหนีออกไป กลับกันยังผลักดันให้เขาเข้าไปหลบในพื้นที่ของตนเองที่กลางบ้าน สถานที่ที่ตนมองว่า สมฐานะของบุตรชายที่เกิดจากแม่ที่เป็นปาว

จวระพีอัสตงใช้พื้นที่ ‘บ้าน’ แต่ละหลังเป็นจุดเปลี่ยนผ่านเรื่องราวในชีวิตของตัวละคร เริ่มจากเปิดเรื่องด้วยบ้านหลังแรกอันเป็นสถานที่เติบโตของระพี กระทั่งมีใครคนหนึ่งจูงมือระพีออกจากบ้านหลังแรกที่แสนอึดอัด ไปสู่บ้านอีกหลังที่อาจถือได้ว่า เป็นพื้นที่ที่ระพีมีสิทธิเลือกความเป็นไปของตนเองอย่างแท้จริง

จากขว้าง

หากพูดถึงบ้าน สำหรับระพีคงไม่ใช่เพียงที่อยู่อาศัย แต่คือ ‘โลกทั้งใบ’ เท่าที่เขารู้จัก

ทว่าโลกใบที่ขอบเขตสุดรั้วบ้านดิเรกโยธินนั้น กลับกว้างเปล่าเกินกว่าจะเป็นบ้านในอุดมคติ เป็นความรู้สึกแปลกไปจากพื้นที่บ้านที่ควรจะเป็นหนึ่งเดียว มองไปทางไหนก็เห็นแต่ความแปลกหน้าฝังอยู่ทุกส่วนซอกใต้หลังคาไม้

สถานที่เดียวในบ้านที่ระพีพอเรียกว่าเป็น ‘โลก’ ของเขาได้บ้าง อาจไม่ถึงกับไม่กระดากปากมากนัก แต่ถือว่าดีที่สุดเท่าที่คนในบ้านจะมอบให้คนอย่างระพี นั่นคือ ‘ห้องนอน’ ขนาดกลางที่ตั้งอยู่กลางบ้าน หันหน้าประจันกับบันไดหน้าบ้าน

ไม่ว่าใครทำอะไรหรือพูดสิ่งใด เสียงรบกวนทั้งหลายจะเข้าไปอยู่ในการรับรู้ของระพี ฉะนั้นแล้วความเหงาของระพีมิได้เกิดจากความอ้างว้างของสมาชิกในบ้าน มิได้ว่าหวาดด้วยความขาดแคลนสิ่งจำเป็นสำหรับการใช้ชีวิต หากแต่วิเวกด้วยความอึดอัดคับใจ จะขยับตัวไปไหนมาไหนก็รู้สึกแปลกราวกับโดนบ้านทั้งหลังเบียดด้วยมวลอันหนักอึ้งจนหายใจลำบาก

แต่แม้จะอึดอัดเพียงใด ในห้องนี้กลับเต็มไปด้วยชีวิตของระพี ชั้นหนังสือที่บรรจุตัวอักษรนับร้อยนับพันในห้องนอน ระพีซุกอยู่กับหน้ากระดาษ อ่านซ้ำจนจำได้ขึ้นใจ เหมือนเป็นส่วนหนึ่งกับสิ่งเหล่านั้นไปแล้ว

ระพีใช้ชีวิตในโลกของตัวเอง กระทั่งมีปาวคนหนึ่งเข้ามาในห้องนอนกลางบ้านหลวงของเขา พาระพีออกจากบ้านหลังนี้ไปสู่บ้านหลังใหม่ริมรั้วดิเรกโยธิน

สู่เสรีภาพ

‘นรินทร์’ เป็นบ่าวรับใช้ในบ้านดิเรกโยธิน ชีวิตส่วนใหญ่แทบจะตรงกันข้ามกับระพีทุกอย่าง แต่แล้วโชคชะตาก็พัดนรินทร์จากกริมน้ำเข้ามากลางเรือนดิเรกโยธิน

เข้ามายังสถานที่หลบภัยของระพี

นรินทร์เป็นฝ่ายดึงระพีออกจากบ้านหลังแรก ออกจากมวลอากาศแน่นหนืด สู่บ้านหลังเล็กกริมน้ำอันอบอุ่นไปด้วยความทรงจำของมารดา แม้จะไม่ได้ใหญ่โตเท่าเรือนหลัก แต่อาจถือได้ว่าเป็นพื้นที่ของระพีอย่างแท้จริง

ทั้งสองใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันในบ้านไม้หลังเล็กๆ หลบหลีกสายตาของผู้คน ทว่าสารพันปัญหากลับคอยบ่อนเซาะพยายามบุกรุกเข้ามาในบ้านหลังนี้ ถึงโลกที่ทั้งสองพยายามสร้างขึ้นด้วยกันจะกว้างใหญ่เพียงใด แต่ก็เล็กกระจ้อยร่อยเมื่อเทียบกับโลกด้านนอก

“อย่ากระนั้นเลยน้า ไม่ต้องรอให้ถึงชาติหน้า น้าก็รักเธอ ขอเพียงแต่ให้มีสักชาติที่เราไม่ต้องพบกันหลังตะวันตกดิน ไม่ต้องปิดเรือนให้มิดชิด ไม่ต้องกระซิบกระซาบกันในที่ลับ ไม่ต้องรักกันเงิบๆ อย่างที่เป็นอยู่นี้” (หน้า 226)

ทั้งระพีและนรินทร์เผชิญกับอุปสรรคนานัปการ ถูกแยกจากกันครั้งแล้วครั้งเล่า จนเกือบลากันไปตลอดกาล ทว่าอาจเพราะโชคชะตาหรือสิ่งใดก็ตามที่พัดให้ทั้งคู่กลับมาพบกันอีกครั้ง ก่อนทั้งคู่จะตระหนักได้ว่า นอกจากบ้านริมน้ำดิเรกโยธิน ไกลจากสายตาผู้คนที่ทั้งคู่สร้างชีวิตอยู่ด้วยกันแล้ว ยังมีบ้านอีกหลังซึ่งครอบคลุมพื้นที่มหาศาลที่มีไฉนดีปรีดากับรักของทั้งสอง

ท้ายที่สุดแล้วระพีกับนรินทร์ออกตระหกระเหินจากบ้านหลังใหญ่ในเขตแดนสยาม ไปเริ่มต้นชีวิตใหม่ที่สหรัฐอเมริกา สถานที่ที่ทั้ง 2 คนสามารถใช้ชีวิตเงิบๆ ยังมุมหนึ่งของโลก และแสดงความรักกันได้แจ่มชัดที่มนุษย์ 2 คนพึงปรารถนา